Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
Asiantuntijakuuleminen 19.9.2017

Maa- ja metsätalousministeriö
Kalatalousneuvos Risto Lampinen

Itämeren kalastusmahdollisuudet 2018, komission ehdotus – E 70/2017

Tausta
Kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICESin suositukset Itämeren vuoden 2018 TAC:ista (suurin sallittu saalis) saatiin toukokuun lopussa ja Eduskunta hyväksyi Suomen kannan kesäkuussa. Sen pohjalta MMM on pystynyt edistämään tehokkaasti Suomen kannalta tärkeitä asioita komission ja muiden jäsenmaiden suuntaan mm. BALTFISHin kokouksissa 29.6. ja 31.8.-1.9..

Komission ehdotuksen keskeinen sisältö Suomen kannalta
Pohjanlahden silakan osalta komissio ehdottaa tieteellisestä neuvosta (32 % vähennys TAC:iin) poiketen TACin puolittamista vedoten tarpeeseen noudattaa Itämeren silakan, kilohailin ja turskan hoitosuunnitelman säännöksiä.

Komissio ehdottaa Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC:n suurentamista 11 % ja Suomenlahden TAC:n pienentämistä vajaat 5 %.

Täysin uutena ja yllätyksellisenä asiana komissio ehdottaa ankeriaan osalta sekä kaupallisen että vapaa-ajan kalastuksen kieltämistä merialueella.

Ehdotukset Suomen kannoiksi
EU17-jaosto käsitteli 13.9. E-kirjettä Itämeren vuoden 2018 kalastusmahdollisuuksia koskeviksi Suomen kannoiksi. Pohjanlahden silakkaa, lohta ja ankeriasta lukuun ottamatta kaikkien muiden kalakantojen osalta jaosto piti hyvänä jo aiemmin ICESin neuvon perusteella muotoiltuja Suomen kantoja.

Pohjanlahden silakan osalta Suomen kannaksi on esitetty aiemman kalastuskuolevuusarvon 0,23 sijaan kalastuskuolevuusarvoa 0,21 (merkitsisi 32 %:n vähennystä TAC:iin) tieteellisen neuvon mukaisesti. Tämän Suomen taloudellisesti tärkeimmän kalakannan osalta on erittäin tärkeää, että sovelletaan parasta tieteellistä neuvoa. Komission mekanistinen tapa soveltaa Itämeren silakan, kilohailin ja turskan hoitosuunnitelmaa on virheellinen, sillä päätöksenteon tueksi ei ole olemassa tieteellistä neuvoa hoitosuunnitelman mukaisille alueille. Komission ehdottama 50 %:n vähennys ei ole hyväksyttävissä myöskään siksi, sillä kalakanta on yhä vahva. Myös tästä kannasta jaosto oli yksimielinen.

Lohen osalta Suomen ammattikalastajaliitto ja Ahvenanmaan maakunnan hallitus kannattavat komission ehdotusta pääaltaan ja Pohjanlahden TACin ja kiintiöiden nostamiseksi 11 %:lla.

Ankeriaan kalastuskieltoa merialueella vastusti Kalatalouden keskusliitto. Jos kieltoa koskeva maininta olisi poistettu tekstistä, muotoilu ei olisi ollut Suomen Luonnonsuojeluliiton, WWF Suomen ja Ympäristöministeriön hyväksyttävissä. Ankeriaan kalastusta koskeva lopullisen tekstimuotoilun mukaan ankeriaskantojen suojelemiseksi tulee hakea koko EU:n laajuisia tehokkaita toimia, kuten täyskieltoa tai kalastuskauden rajoituksia. Myös kansalliset ankeriaanhoitosuunnitelmat tulee päivittää ja tehostaa niiden toimeenpanoa. Muotoilu hyväksyttiin yksimielisesti viranomaisista koostuvassa jaoston suppeassa kokoonpanossa.

Keskeiset kysymykset jatkokäsittelyssä
MMM korostaa, että Itämeren kalastuskiintiöistä neuvostossa päätettäessä on kyse kokonaisratkaisusta. MMM pitää valtioneuvoston neuvottelukantojen muotoilua onnistuneena, sillä ne osoittavat selkeästi tavoitetilan ja sisältävät riittävästi joustoa Suomen kokonaistavoitteiden mahdollisimman tehokkaalle edistämiselle.

Neuvoston neuvotteluiden osalta vaikein kysymys tulee olemaan keskustelu turskan TAC:eista. Turskan osalta Suomen kannat ovat selvät ja ne perustuvat tieteellisen neuvoon ja Itämeren monilajisuunnitelman kalastuskuolevuuden vaihteluvälien noudattamiseen. Erityisesti läntinen turska on tärkeä BALTFISHin puheenjohtajalle Tanskalle ja Saksalle ja ne haluaisivat nostaa komission ehdottamaa TACia.

Suomen kannalta keskeisenä tavoitteena on Pohjanlahden silakan ja lohikantojen tieteellisen neuvon noudattaminen. Silakan osalta se merkitsee komission ehdottaman TACin nostamista. Toistaiseksi komissio ei ole osoittanut halukkuutta muuttaa näkemystään. Lohen osalta Suomen tavoitteena ovat nykyistä pienemmät TACit. Erityistä huomiota Suomi kiinnittää lohen lisääntyneen laittoman kalastuksen kitkemiseen. BALTFISHissa käytyjen keskustelujen perusteella Suomi joutuu tekemään paljon töitä jo minimitavoitteiden saavuttamiseksi, sillä esimerkiksi lohen pääaltaan ja Pohjanlahden TACin osalta useimmat maat olivat valmiit hyväksymään komission ehdotuksen.

BALTFISHin keskustelujen perusteella kaikki Itämeren alueen jäsenvaltiot suhtautuvat epäillen ainoastaan Itämerta koskevaan ankeriaan kalastuskieltoon. Lähtökohtana niillä on koko EU:ta koskeva ratkaisu. Tässä tilanteessa on tärkeää, että Suomen ankeriasta koskeva kanta on riittävän joustava, jotta Suomi ei jää tässä asiassa yksin. Suomen tulee pystyä kokonaisneuvotteluissa ajamaan tehokkaasti silakkaa ja lohta koskevia tavoitteitaan, sillä muut maat eivät niitä juurikaan aja.

Suomen tavoitteiden saavuttaminen on edellä kuvatussa neuvottelutilanteessa erittäin vaativa tehtävä. Jotta tehtävää ei vaikeuteta tarpeettomasti, asiassa on noudatettava vaiteliaisuutta.